

Priporočena metodologija preračunavanja statističnih časovnih vrst ob prehodu na novo denarno valuto

Pripravila: Banka Slovenije, Oddelek za finančno statistiko
Statistični urad RS, Sektor za splošno metodologijo in standarde

Datum: oktober 2005

1 Uvod

Dokument je nastal na pobudo evro-koordinacije, ki jo vodita Banka Slovenije in Vlada Republike Slovenije. Statistični urad RS je na 8. redni seji evro-koordinacije dobil nalogo, da pripravi priporočila za preračunavanje statističnih časovnih vrst ob uvedbi evra, ki je načrtovana s 1. januarjem 2007. Priporočila naj bi upoštevale vse institucije, ki vodijo statistične časovne vrste. Pri razvoju dokumenta je bil ključen prispevek Oddelka za finančne statistike pri Banki Slovenije, saj je njihov pogled na uporabljene tečaje Sit/Eur razjasnil nekatere dvome.

Glavna priporočila dokumenta lahko strnemo v naslednje predloge¹:

1. Za uradne statistične podatke predlagamo, da so objavljeni v vsakokratni nacionalni valuti. Za poimenovanje preračunanih časovnih serij v bazah se uporabi predlagano strukturo standardov (OECD).
2. Za vse časovne vrste, ki so preračunane za obdobje pred 1.1.2007 v EUR, predlagamo, da veljajo kot informativne in neuradne, ter so v publikacijah in tabelah opremljene z odgovarjajočim komentarjem.
3. Za makroekonomske analize v državi predlagamo preračun v »2007 SIT evro«, saj v tem primeru indeksi in stopnje rasti ostanejo nespremenjeni. Predlog komentarja, s katerim naj bodo označene tako preračunane časovne vrste: *»Podatki pred vstopom Slovenije v EMU so preračunani iz Sit z uporabo nepreklicnega menjalnega razmerja. Ta prikaz omogoča primerjavo v državi skozi čas in zagotavlja ohranitev kazalcev razvoja (stopnje rasti).«*
4. Za mednarodne primerjave časovnih vrst, izraženih v stalnih cenah, predlagamo preračun v »2007 SIT evro«. Predlog komentarja: *kot pri 3.*
5. Za mednarodne primerjave časovnih vrst, originalno pripravljenih v nacionalnih valutah, predlagamo preračun v »mednarodni evro«. Predlog komentarja, s katerim naj bodo označene tako preračunane časovne vrste: *»Podatki pred vstopom Slovenije v EMU so preračunani iz Sit z uporabo tekočega menjalnega razmerja Sit/€ za obdobje od vpeljave Evra, ter menjalnega razmerja Sit/Ecu za obdobje pred vpeljavo Evra.«*
6. Za preračunavanje indeksnih baz za potrebe izračuna indeksov ob uvedbi evra se upošteva fiksiran tečaj »2007 SIT evro«. Predlog komentarja: *kot pri 3.*

Dokument je sestavljen iz dveh delov: v prvem delu predstavljamo različne možne tečaje Sit/Eur, v drugem delu so opisani možni preračuni. V prilogah so zgledi preračunov ter povprečni tečaji Sit/Eur.

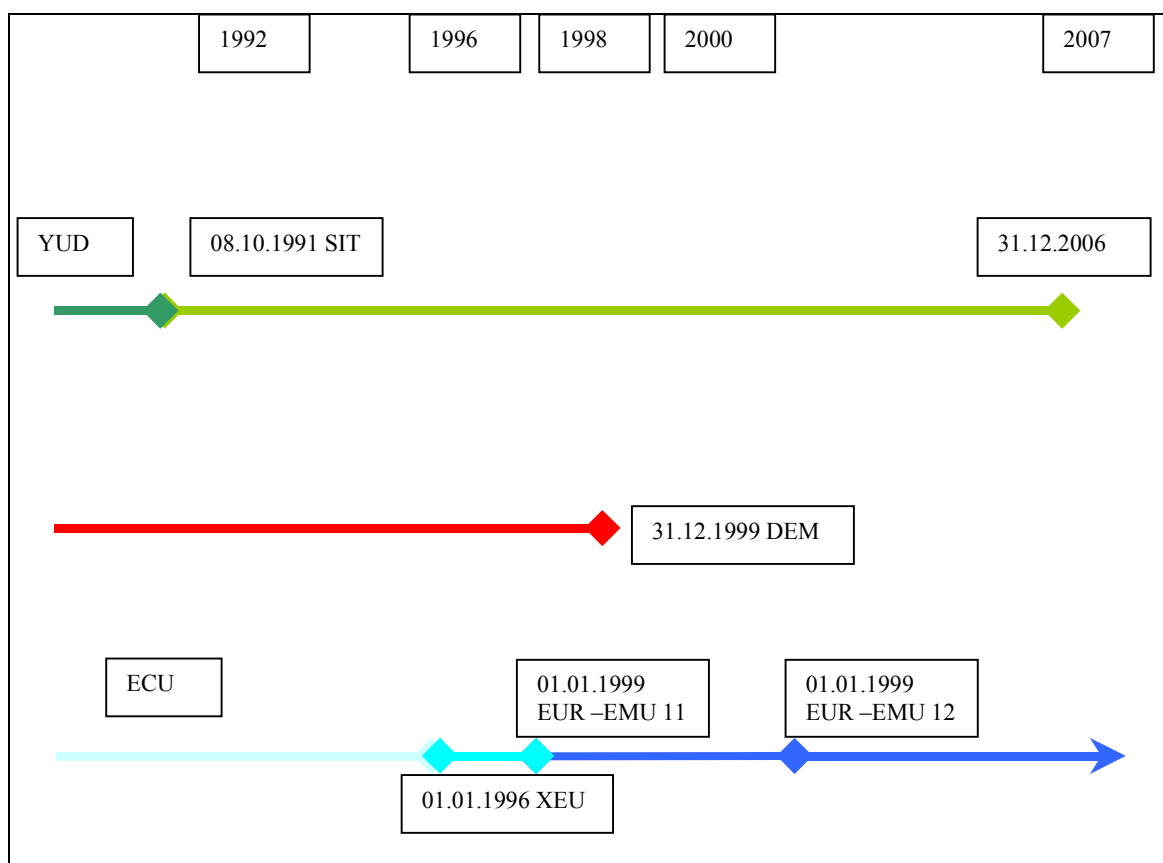
---

¹ Poimenovanja različnih tečajev »2007 SIT evro« in »mednarodni evro« so razložena na strani 2.

2 Tečaji za preračun časovnih serij pred uvedbo evra (01.01.2007)

Uredniški odbor Biltena je dne 22.07.2005 sprejel sklep, da mora Banka Slovenije, oddelek FS, pripraviti enotno mnenje BS o tečaju Sit/Eur, ki se bo za potrebe makroekonomskih analiz uporabljal za podatke, denominirane v Sit, pred uvedbo evra. Pri oblikovanju mnenja smo upoštevali rezultate analize OECD², sodelovali so strokovni oddelki Banke Slovenije in izoblikovali v osnovi 3 možne pristope glede na posamezne zahteve oz. časovne serije podatkov.

Za lažjo predstavo je na spodnji sliki prikazano obdobje veljavnosti posameznih valut.

Osnovni namen naloge je oblikovati splošna priporočila k oblikovanju čim daljših razpoložljivih časovnih serij podatkov izraženih v evru kot bodoči nacionalni valuti v smeri zagotovitve ustrezne analitske baze podatkov. Dejstvo je, da pri tovrstnem preračunavanju časovnih serij, v Sit pred 1.1.2007, ni mogoče istočasno ohraniti značilnosti časovne serije (npr. stopnje rasti) ter mednarodne primerljivosti (npr. kupne moči). Glede na to so **možne rešitve**:

1. **Nacionalni evro, imenovan »2007 SIT evro«.** Za makroekonomske analize v državi se za kategorije stanja in kategorije tokov uporablja deljenje vseh časovnih vrst z nepreključno fiksnim tečajem SIT/EUR. Tako preračunane časovne vrste se označijo kot "nominirane v 2007 SIT evru". Poimenovanje »2007 SIT evro« je v skladu s priporočili OECD.

Razlogi za:

² Vir OECD: <http://www.oecd.org/dataoecd/59/46/1898965.doc>

- indeksi in stopnje rasti ostanejo nespremenjeni
- vse relativne kategorije ohranijo enake vrednosti kot v primeru uporabe tolarskih vrednosti
- količniki oz. relativni kazalci se ne spremenijo
- tak postopek je konceptualno identičen denominaciji valute
- preračun je enostaven in zmanjšuje možnost napak pri morebitni uporabi različnih deviznih tečajev za različne vrste kategorij toka oz. stanja

Razlogi proti:

- onemogočena je mednarodna primerjava,
- onemogočeni so agregati na evropskem nivoju.

2. **Mednarodni evro.** Časovne vrste pred datumom vstopa v evro se preračunajo v evro po tečaju Sit/Eur za obdobje od 01.01.1999 do datuma vstopa in po tečaju Sit/Ecu za obdobje pred 01.01.1999. Kategorije stanj se preračunavajo po dnevnom tečaju zadnjega dne v opazovani časovni enoti, kategorije tokov se preračunavajo po povprečnem tečaju v opazovani časovni enoti.

Razlogi za:

- omogočene mednarodne primerjave in mednarodne agregacije pri časovnih vrstah, originalno pripravljenih v nacionalnih valutah.

Razlogi proti:

- indeksi in stopnje rasti se spremenijo,
- s tem časovno variirajočim tečajem ni smiselno (ni upravičeno) preračunavati časovnih vrst, izraženih v stalnih cenah,
- ECU je predhodnik evra, vendar so se definicije valute in s tem njene vrednosti s časom zaradi vstopanja novih članic v unijo spreminjale.

3. **Uporaba nacionalne valute.** V vsakem trenutku se uporablja valuta, ki je uradno plačilno sredstvo v državi.

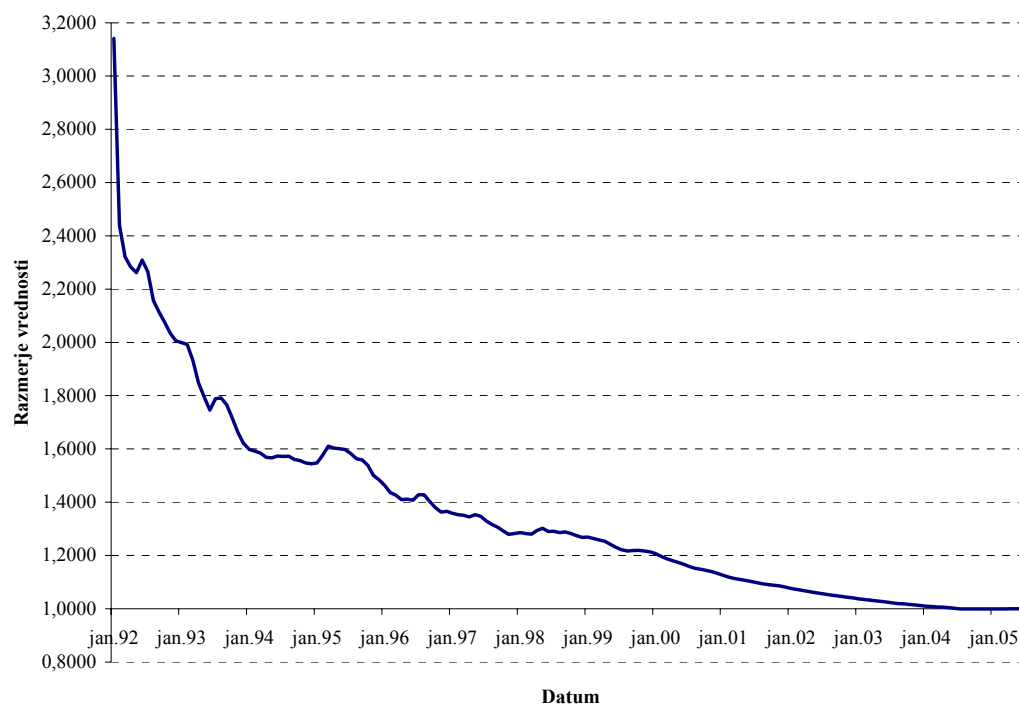
Razlogi za:

- natančno prikazuje dogajanja in ohranja zgodovino časovnih vrst,
- smiselno za publiciranje.

Razlog proti:

- prelom v časovnih vrstah na dan uvedbe evra.
- otežene analize.

Razmerje končni mesečni 2007 Sit € /mednarodni €

3 Preračuni časovnih vrst

3.1 Tipi časovnih vrst

Statistični urad RS objavlja naslednje tipe časovnih vrst³:

1. časovne vrste absolutnih podatkov v SIT (npr. povprečna plača) – mesečne, četrletne in letne v tekočih cenah
2. časovne vrste absolutnih podatkov v SIT (npr. povprečna plača) – mesečne, četrletne in letne v stalnih cenah
3. časovne vrste absolutnih podatkov v EUR (npr. uvoz)
4. časovne vrste absolutnih podatkov v USD (npr. uvoz)
5. indeksne časovne vrste, ki temeljijo na podatkih v SIT:
  - a. originalni indeksi
  - b. deflacionirani indeksi
  - c. obdelani indeksi (WDA ali SA)
6. časovne vrste nefinančnih absolutnih podatkov (npr. število zaposlenih)
7. indeksne časovne vrste, ki temeljijo na nefinančnih podatkih

V tem dokumentu bomo obravnavali le vrste tipa 1, 2 in 5; za ostale vrste preračun v evre ni relevanten.

3.2 Namen preračuna časovnih vrst in način objave preračunanih vrst

Iz tolarjev v evre preračunane časovne vrste bodo služile uporabnikom za informacijo, ne bodo pa nadomestili objavljenih uradnih statističnih podatkov. Za uradne statistične podatke veljajo vse objavljene časovne vrste, njihovi naknadni preračuni v druge valute so zgolj informativni. Indeksi, ki jih uporabniki lahko izračunajo sami iz preračunanih časovnih vrst, se bodo razlikovali od objavljenih zaradi vpliva tečaja EUR-SIT in prav tako ne veljajo kot uradni.

Statistični urad RS bo objavil izključno preračunane časovne vrste absolutnih podatkov, ki so zdaj objavljene v SIT; te vrste bodo objavljene z opombo, da gre za informativne preračune, ki ne spreminjajo uradno objavljenih podatkov. Preračunani indeksi ne bodo objavljeni zaradi možnega zavajanja uporabnikov in potencialne napačne interpretacije.

Na primeru povprečnih mesečnih neto plač si lahko ogledamo posledice novega preračuna indeksov, ki temeljijo na iz SIT v EUR preračunane podatke. Uporabljena je objavljena tabela (Letopis 2004), pri čemer smo podatke preračunavali z »mednarodnim evrom« (povprečni letni tečaj).

---

³ Ostali pooblaščen izvajalci v sistemu državne statistike ne objavljajo bolj obsežnega nabora statističnih časovnih vrst.

Tabela 1: Primer vpliva preračunanih podatkov na indekse pri uporabljenem tečaju »mednarodni evro«

Leto	Tečaj EUR ⁴	Povprečna mesečna neto plača		Indeks na povprečje 2002=100		Indeks na povprečje prejšnjega leta	
		SIT	EUR	Iz SIT	Iz EUR	Iz SIT	Iz EUR
1992	105,08	30813	293	20,8	46,4	298,5	96,6
1993	132,28	46826	354	31,7	58,5	152,0	120,7
1994	152,36	60089	394	40,6	67,4	128,3	111,4
1995	153,12	71279	466	48,2	67,7	118,6	118,0
1996	169,51	81830	483	55,3	74,9	114,8	103,7
1997	180,40	91199	506	61,6	79,7	111,4	104,7
1998	186,27	99919	536	67,5	82,3	109,6	106,1
1999	193,63	109279	564	73,9	85,6	109,4	105,2
2000	205,03	120689	589	81,6	90,6	110,4	104,3
2001	217,19	134856	621	91,2	96,0	111,7	105,5
2002	226,22	147946	654	100,0	100,0	109,7	105,3
2003	233,70	159072	681	107,5	103,3	107,5	104,1

V tabeli lahko vidimo, da se izračunani indeksi precej razlikujejo od objavljenih. Pri izračunu indeksa, ko primerjamo med seboj časovni obdobji A in B (npr. A = tekoče leto, B = leto 2002) velja naslednja zveza:

$$I_{EUR} = I_{SIT} \cdot \frac{Tecaj_B}{Tecaj_A},$$

kar pomeni, da se iz SIT in iz EUR izračunana indeksa razlikujeta za razmerje tečaja EUR-SIT v obdobju B in v obdobju A (npr. če računamo indeks povprečne plače v letu 2003 na povprečje leta 2002, se indeksa razlikujeta za razmerje tečajev EUR-SIT v letu 2002 in 2003). Čimvečja je časovna razlika med obdobjema B in A oz. čimbolj se je tečaj evra v tem obdobju spreminjal, bolj se indeksa, izračunana iz SIT oz. EUR podatkov, med seboj razlikujeta.

Tej razliki pri objavljenih in preračunanih indeksih se seveda izognemo, če uporabimo tečaj »2007 SIT evro« (Tabela 2); na tak način bi indeksi iz SIT in iz EUR ostali enaki. V tem primeru se seveda pojavi vprašanje interpretacije absolutnega podatka v evrih. Če primerjamo dva podatka: povprečna plača v letu 2000 po tečaju »mednarodni evro« znaša 589 EUR, po tečaju »2007 SIT evro« pa 503 EUR.

Tabela 2: Primer vpliva preračunanih podatkov na indekse pri uporabljenem tečaju »2007 SIT evro«

Leto	Tečaj EUR ⁵	Povprečna mesečna neto plača		Indeks povprečje 2002=100		Indeks na povprečje prejšnjega leta	
		SIT	EUR	Iz SIT	Iz EUR	Iz SIT	Iz EUR
1992	239,64	30813	128,6	20,8	20,8	298,5	298,5

⁴ Tečaj evra je tu zaradi preglednosti zapisan z dvema decimalnima mestoma; vir tega podatka je spletna stran Banke Slovenije www.bsi.si, kjer je tečaj zapisan s štirimi decimalnimi mesti.

⁵ Uporabljen je centralni paritetni tečaj, ki velja v letu 2005. Fiksirani menjalni tečaj, ki bo znan v drugi polovici leta 2006, se lahko razlikuje od tu uporabljenega.

1993	239,64	46826	195,4	31,7	31,7	152,0	152,0
1994	239,64	60089	250,7	40,6	40,6	128,3	128,3
1995	239,64	71279	297,4	48,2	48,2	118,6	118,6
1996	239,64	81830	341,5	55,3	55,3	114,8	114,8
1997	239,64	91199	380,6	61,6	61,6	111,4	111,4
1998	239,64	99919	417,0	67,5	67,5	109,6	109,6
1999	239,64	109279	456,0	73,9	73,9	109,4	109,4
2000	239,64	120689	503,6	81,6	81,6	110,4	110,4
2001	239,64	134856	562,7	91,2	91,2	111,7	111,7
2002	239,64	147946	617,4	100,0	100,0	109,7	109,7
2003	239,64	159072	663,8	107,5	107,5	107,5	107,5

S tem primerom želimo pokazati, da so ključnega pomena pri objavljanju preračunanih časovnih vrst metapodatki, s katerimi uporabniku pojasnimo, kaj pomeni prikazani preračun ter opozarjanje uporabnikov na različne lastnosti časovnih vrst ter tudi različne uporabe istih časovnih vrst.

3.3 Preračun absolutnih časovnih vrst (objavljene v SIT)

Časovne vrste, ki so objavljene v SIT, so v odvisnosti od tipa časovne vrste lahko preračunane na dva načina:

1. z uporabo tečaja 2007 SIT Eur
2. z uporabo ustreznih tečajev EUR/SIT – povprečnih mesečnih, letnih oz. četrletnih, ko obravnavamo tokove oz. tečaje na zadnji dan v obdobju, ko obravnavamo stanja.

Povprečni mesečni in letni tečaji (glej Prilogo 1) so privzeti s spletne strani Banke Slovenije (www.bsi.si), povprečni četrletni tečaji pa so izračunani kot povprečje ustreznih mesečnih tečajev (po enaki metodologiji so izračunani tudi povprečni letni tečaji). Ob tem naj opozorimo, da povprečni mesečni tečaji, ki jih objavlja Banka Slovenije, niso enostavna povprečja dnevni tečajev (potrebno je upoštevati tudi dneve, ko se tečaj ne objavlja), zato je nujno uporabiti že pripravljene mesečne povprečne tečaje.

Postopek za preračun absolutnih časovnih vrst je enostaven v obeh primerih:

1. če uporabljamo tečaj 2007 SIT Eur, vse člene statistične časovne vrste delimo z nepreklicno fiksnim tečajem Sit/Eur za vsa časovna obdobja.
2. če uporabljamo tečaj za mednarodni evro, podatek za določen mesec (četrletje, leto) delimo z ustreznim tečajem (povprečni mesečni, četrletni, letni, če obravnavamo tokove oz. tečaj na zadnji dan v obdobju, če obravnavamo stanja).

Primeri za preračune so v prilogah tega dokumenta.

3.4 Preračun indeksnih časovnih vrst

Indeksne časovne vrste (ne glede na vrsto indeksa in njegovo obdelavo) naj se ne preračunavajo za nazaj, saj prehod na evro ne pomeni metodološke spremembe pri spremljanju časovnih vrst.

Izračun indeksov ob prehodu na evro

Delo pri indeksnih časovnih vrstah ob tem dogodku pa je metodološko mnogo bolj zapleteno, saj je potrebno na novo vzpostaviti baze, iz katerih se indeksi izračunavajo. Gre zlasti za kratkoročne kazalnike (npr. indeksi prihodka v trgovini, gostinstvu, storitvah, industriji). Tudi tu ločimo dva primera:

1. indeksne časovne vrste, kjer se indeksi izračunavajo indirektno: v teh primerih je potrebno preračunati le zadnje obdobje (december 2006 v primeru mesečnih statističnih raziskovanj) v evre po fiksnem tečaju, ki bo veljal v decembru 2006. Ostali indeksi se izračunajo indirektno iz indeksa jan.07/dec.06, običajno preko baznega leta. Tak primer je indeks cen življenjskih potrebščin.
2. indeksne časovne vrste, kjer se indeksi izračunavajo direktno: za izračun indeksov v večini primerov potrebujemo bazne agregate za zadnjih 12 mesecev; časovno bolj oddaljene indekse pa računamo indirektno. Predlagamo, da se bazni agregati preračunajo po tečaju »2007 SIT evro«, saj s tem ohranimo indekse kot so bili izračunani v preteklih letih iz tolarskih baznih agregatov. Idealni pogoji za uporabo tečaja »2007 SIT evro« bodo izpolnjeni, če bo tečaj Sit/Eur čimbolj konstanten v letu 2006. Če si ogledamo gibanje tečaja v letu 2005 ($\pm 0,1$ SIT), bo ta pogoj zelo verjetno izpolnjen. Bazni nominalni agregati se pripravijo z enostavnim deljenjem obstoječih baznih tolarskih agregatov s fiksim tečajem »2007 SIT evro«, bazni denominirani agregati pa se pripravijo iz evro-agregatov in z deflatorji, izračunanimi za Slovenijo. V tem primeru pri deflacioniranju ni razlik od obstoječega stanja. Postopki, ki se trenutno uporabljajo za izračun indeksov (vključno z deflacioniranjem), ostajajo nespremenjeni.

Za potrebe logične kontrole zbranih podatkov bo potrebno pri vseh statističnih raziskovanjih, kjer je to relevantno, preračunati tudi mikropodatke za obdobje največ 24 mesecev pred uvedbo evra (torej: 1.1.2005 – 31.12.2006).

Indeksne časovne vrste objavljenih podatkov se bodo po prevzemu evra nadaljevale in bodo enostavni »zlepki« indeksov, preračunanih iz SIT in indeksov, preračunanih iz EUR. Kot že rečeno, ob prevzemu evra ne gre za metodološko spremembo, zato ne pričakujemo preskokov in zleпки bodo dobro delovali v vseh primerih objavljenih časovnih vrst.

Priloga 1: Povprečni mesečni, letni in četrtni tečaji EUR

Vir: spletna stran Banke Slovenije (www.bsi.si)

Povprečne mesečne in letne tečaje lahko uporabniki poiščejo na povezavi:

http://www.bsi.si/pxweb/Dialog/Database/slo/serije/02_fin_trgi/03_devizni_trg/03_devizni_trg.asp.

Opomba: povprečni četrtni tečaji so izračunani na SURS-u po isti metodologiji, kot so izračunani povprečni letni tečaji, objavljeni na www.bsi.si. Tečaji so predstavljeni tudi za tiste valute, ki veljajo za predhodnike evra (ECU, EMU, XEU).

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
jan.		278,2870	494,7095	1597,3329	6289,0268	14,2048	18,5306
feb.		291,7350	532,9140	1635,0229	7180,8925	14,2838	18,5164
mar.		311,3552	602,7891	1711,4022	8812,8804	14,2887	18,4941
apr.		324,4623	654,4191	1830,7600	10524,4145	14,3154	21,4245
maj		345,5005	692,9167	1939,1273	13217,2470	14,3466	26,7427
jun.		371,3510	732,4350	2515,5418	16426,3173	14,4250	26,7133
jul.		410,1604	777,4057	2883,9957	20865,5067	14,4952	26,7130
avg.	221,3470	408,6343	850,9419	3134,3013	27527,4135	14,5232	26,7333
sep.	230,8897	409,6032	954,1764	3525,3973	34583,4286	14,4734	26,6499
okt.	243,6944	422,9313	1032,8877	4078,3190	46359,9091	14,4903	55,8056
nov.	253,5073	443,6175	1395,4910	4921,7441	69990,2273	14,4424	67,0315
dec.	268,1865	472,6874	1595,6439	5670,2314	125411,3333	14,3596	74,8580
I.		293,7924	543,4709	1647,9193	7427,5999	14,2591	18,5137
II.		347,1046	693,2569	2095,1430	13389,3263	14,3623	24,9602
III.	226,1184	409,4660	860,8413	3181,2314	27658,7829	14,4973	26,6987
IV.	255,1294	446,4121	1341,3409	4890,0982	80587,1566	14,4308	65,8984
leto	243,5250	374,1938	859,7275	2953,5980	32265,7164	14,3874	34,0177

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
jan.	76,0809	120,1091	149,1335	155,0585	163,5510	176,5842	186,4228
feb.	93,9610	120,0263	150,3795	154,1571	165,0197	176,7141	186,4277
mar.	101,1960	122,2386	150,9365	149,8469	167,5738	177,1236	187,1243
apr.	104,1463	126,8545	152,3126	149,5024	169,2281	177,9949	186,1823
maj	105,6890	132,2173	152,7417	149,8551	169,7716	177,5799	184,1981
jun.	104,7402	135,7725	152,9223	150,2324	170,0858	177,3041	184,8274
jul.	103,9952	136,6223	152,1850	150,6659	169,1561	179,3672	185,7253
avg.	108,8061	133,8767	152,0014	152,5230	167,6392	181,0379	186,0466
sep.	112,8524	134,5196	152,7725	153,7364	169,2213	182,7346	185,6987
okt.	113,3943	137,1710	153,5853	154,3656	172,6669	184,6936	186,5661
nov.	116,9555	141,9211	154,1673	157,3089	174,6631	186,8105	187,4029
dec.	119,1279	146,0337	155,2082	160,1604	175,5410	186,8369	188,5689

I.	90,4126	120,7913	150,1498	153,0208	165,3815	176,8073	186,6583
II.	104,8585	131,6148	152,6589	149,8633	169,6952	177,6263	185,0693
III.	108,5512	135,0062	152,3196	152,3084	168,6722	181,0466	185,8235
IV.	116,4926	141,7086	154,3203	157,2783	174,2903	186,1137	187,5126

leto	105,0787	132,2802	152,3622	153,1177	169,5098	180,3985	186,2659
-------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
jan.	188,6930	197,9169	212,1631	221,9922	230,7019	236,9978	239,7605
feb.	189,1781	199,4063	213,4524	222,9589	231,2969	237,3637	239,7477
mar.	190,0044	200,9688	214,6175	223,8126	231,9026	237,7990	239,7310
apr.	190,6943	202,3731	215,5599	224,5620	232,3835	238,1659	239,7097
maj	192,1213	203,5600	216,2538	225,3053	232,9593	238,4936	239,6263
jun.	193,8524	204,7366	216,9950	225,9745	233,4795	238,8444	239,5966
jul.	195,3438	206,0708	217,7893	226,6962	234,1190	239,6650	239,5761
avg.	196,6135	207,3854	218,6749	227,3710	234,7014	239,8155	239,5782
sep.	196,8080	208,2570	219,3895	228,0310	234,9866	239,8220	239,5783
okt.	196,5475	208,9808	219,8574	228,6678	235,4817	239,8284	239,5807
nov.	196,9432	209,8244	220,3913	229,3464	235,9789	239,7735	239,5792
dec.	197,0037	210,8993	221,0769	229,9663	236,4629	239,7688	

I.	189,2918	199,4307	213,4110	222,9212	231,3005	237,3868	239,7464
II.	192,2227	203,5566	216,2696	225,2806	232,9408	238,5013	239,6680
III.	196,2551	207,2377	218,6179	227,3661	234,6023	239,7675	239,5772
IV.	196,8315	209,9015	220,4419	229,3268	235,9745	239,7902	

leto	193,6503	205,0316	217,1851	226,2237	233,7045	238,8615	239,6658
-------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------